

Позняк О.О., студентка факультету № 2
НАВС

Науковий керівник: Романенко О.В.,
професор кафедри психології та
педагогіки факультету № 2 НАВС,
доктор психологічних наук, професор

Особливості взаємозв'язку творчих здібностей та схильності до ризику у студентської молоді

Сучасне суспільство має потребу у творчих особистостях, які є професійно компетентними, соціально мобільними, відкритими усьому новому та які вміють знаходити нестандартні рішення у різних ситуаціях. Тільки такі люди вміють реалізувати себе в різних сферах діяльності. Але, як відомо, більшість творчих особистостей проявляють риси імпульсивних, мінливих, схиблених на ідеї людей, які здатні на великий ризик, аби досягти поставленої мети, які іноді навіть ставлять на карту життя, аби досягнути успіху. Тому актуальність нашого дослідження обумовлена запитами сучасного динамічного життя щодо конкурентоспроможності фахівців на ринку праці, що обумовлює потребу у відповідних психологічних дослідженнях.

Проблемами творчості та схильності до ризику займалися такі вчені як Дж. Гілфорд, Е.П. Торренс, Д. Богоявленська, В.Н.Дружинін, С.Л.Рубінштейн, Т.В.Корнілова, Г.Н. Солнцева, М.А. Котик, Б.Ф. Ломов та ін.

Творчі здібності (або креативність) - це властивість функціональних систем, що реалізують окремі психічні функції та мають індивідуальну міру виразності. Вони виявляються в успішності і якісній своєрідності освоєння діяльністю [3]. За К.Тейлором, творчі особистості характеризуються, надмірною незалежністю в судженнях, не мають поваги до умовностей і авторитетів, володіють надзвичайно розвиненим почуттям гумору і вміють знайти смішне в незвичайних ситуаціях, такі люди менш стурбовані порядком та організацією роботи, відзначаються темпераментною натурою [2].

Схильність до ризику - це здатність людини приймати нестандартні (ризиковані) рішення, з вірогідністю втратити існуючі матеріальні (духовні) блага, з тих чи інших суб'єктивних причин, зазвичай в ситуаціях невизначеності. Складовими ризику є: можливість відхилення від передбачуваної цілі, заради якої здійснювалась обрана альтернатива; ймовірність досягнення бажаного результату; відсутність упевненості у досягненні поставленої цілі; можливість настання негативних наслідків при здійсненні певних дій в умовах невизначеності для суб'єкта, який ризикує; очікування небезпеки, невдачі у результаті вибору альтернативи та її реалізації; оцінка ситуації, яка склалася. Чим вищий рівень творчих здібностей, тим більша схильність до ризику [1].

Проведене нами емпіричне дослідження, спрямоване на встановлення зв'язку між творчими здібностями особистості та схильністю до ризику, дозволило отримати наступні результати. Студенти володіють достатнім

творчим потенціалом, відзначаються допитливістю, складністю ідей, високорозвиненою уявою та у більшості мають середній та високий рівень розвитку творчих здібностей, що свідчить про те що такі особистості вразливі та натхненні, зарозумілі та відзначаються марнославством, володіють прагненням до домінування, оптимізмом, гнучкістю мислення, незалежністю, самостійністю, відсутністю конформності, здатні до саморегуляції, сприйняття прекрасного, відчуття гармонії та краси, мають потребу у вдосконаленні продуктів своєї діяльності, схильні до ризику.

Наявний прямий кореляційний зв'язок ($r=0,4$) між такими явищами, як складність думок та неадекватне прагнення до труднощів, що означає, що такі люди зорієнтовані на пізнання складних явищ, виявляють цікавість до складних речей і ідей; вони можуть братися за справу, яку не в змозі виконати.

Також неадекватне прагнення до труднощів має прямий кореляційний зв'язок з уявою ($r=0,4$). Такі особистості характеризуються як конфліктністю, невідповідальністю, імпульсивністю, так і мають такі особливості поведінки, як: люблять придумувати розповіді про місця, які вони ніколи не бачили; мають звичку уявляти, як інші будуть вирішувати проблему, яку вони вирішували самі; люблять мріяти про різні місця і речі; люблять думати про явища, з якими не стикалися; бачить те, що зображено на картинах і малюнках, незвичайно, не так, як інші; дивуються з приводу різних ідей і подій.

Виявлено прямий кореляційний зв'язок між творчим потенціалом та прагненням до пошуку гострих відчуттів ($r=0,3$). Такі студенти вміють контролювати потреби в гострих відчуттях, мають помірність в їх задоволенні. Тобто, з одного боку, це свідчить про відкритість новому досвіду, з іншого - про стриманість і розважливість у критичні моменти життя. Вони можуть інколи виявляти потяг, можливо навіть безконтрольний, до нових вражень, що може провокувати їх на участь в ризикованих авантюрах.

Таким чином, дослідження зазасвідчило наявність помірного взаємозв'язку між творчими здібностями та схильністю до ризику. Проведене дослідження може мати прикладне значення та застосовуватися педагогами для створення оптимальних умов в навчально-виховному процесі для максимального розкриття творчих здібностей студентів шляхом застосування інноваційних технологій та інтерактивних методів навчання.

Список використаних джерел

1. Альгин А. П. Риск и его роль в общественной жизни / А. П. Альгин. 1989, М.: Мысль. - С. 187.
2. Воронцов А. Б. Педагогическая технология контроля и оценки учебной деятельности (образовательная система Д.Б. Эльконина - В.В. Давыдова) / А.Б. Воронцов. - М.: Издатель Рассказов А. И., 2002.
3. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин: Питер; СПб.; 2009 - 434 с.